

Integriteit en dilemma's

Relatedag Key2Control

-
22 September 2022

Introductie

Meike Groenen-Fijneman
fijneman.meike@kpmg.nl
06-10478047

Oudematassen

Graaien op de A2

[Graaien op de A2 - YouTube](#)

Mogelijke lessen

- 1. Integriteit is meer dan alleen voldoen aan regels**
- 2. Integriteit vraagt om handelen**
- 3. Context doet ertoe**
- 4. Openheid maakt veel verschil**
- 5. Verantwoordelijkheid nemen gaat voor de een verder dan de ander**

Wat is integriteit?

1

Ik ben integer als ik een aantal positieve karaktereigenschappen bezit

2

Ik ben integer als ik de legitieme verwachtingen van anderen waar maak

3

Ik ben integer als ik rekening houd met de gevolgen van mijn handelen voor anderen

4

Ik ben integer als ik trouw ben aan mijzelf

Die visies op integriteit

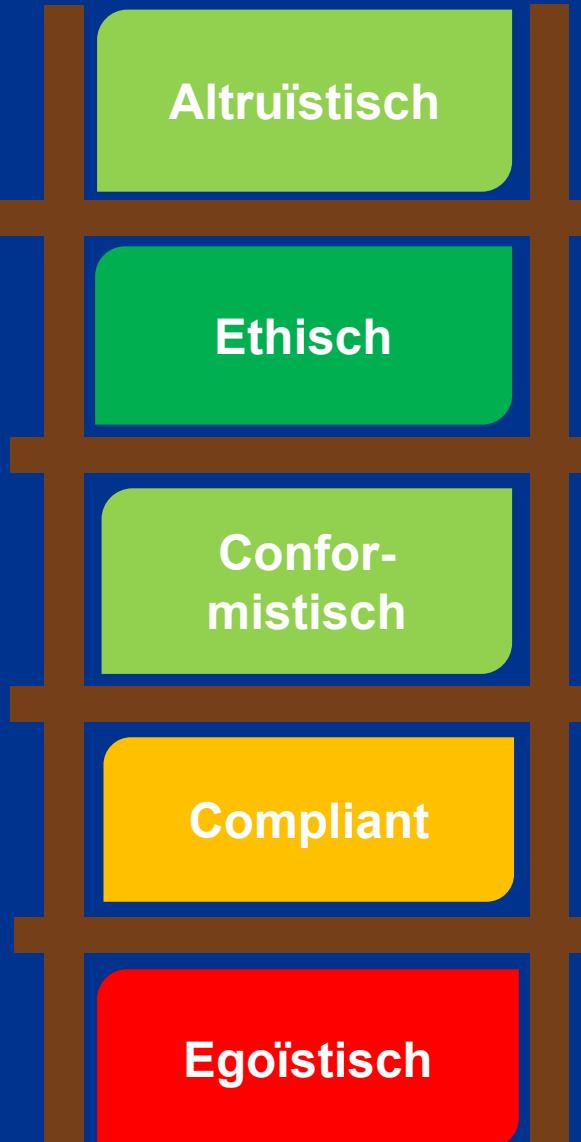

Moraliteitsladder

Belang van anderen

Eigen
belang

Waarmee dien ik anderen?

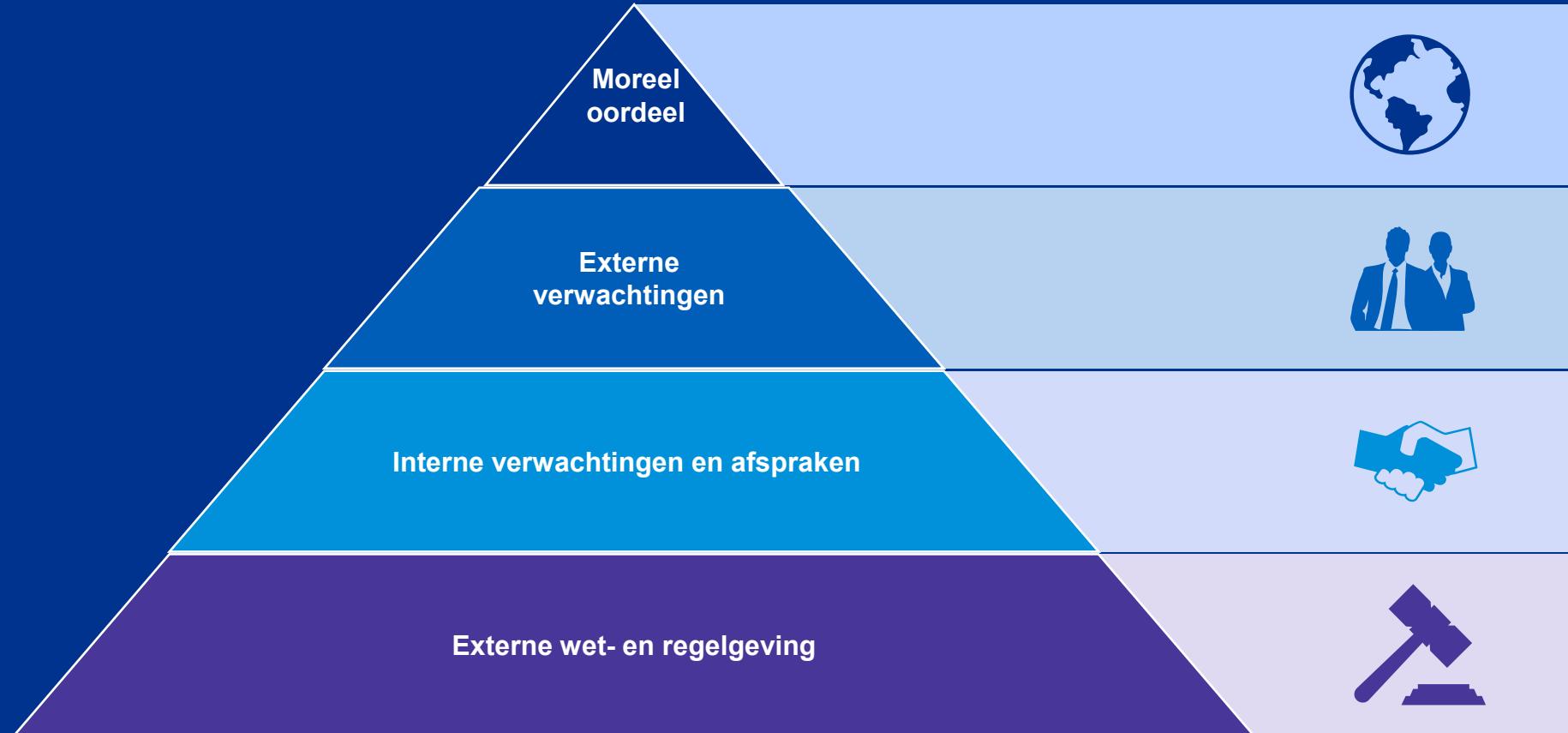
Wat is het goede?

Wat verwachten anderen van mij?

Wat eisen wetten en regels van mij?

Waarvan profiteer ik het meest?

Integriteit: wat bepaalt wat je zegt en doet?

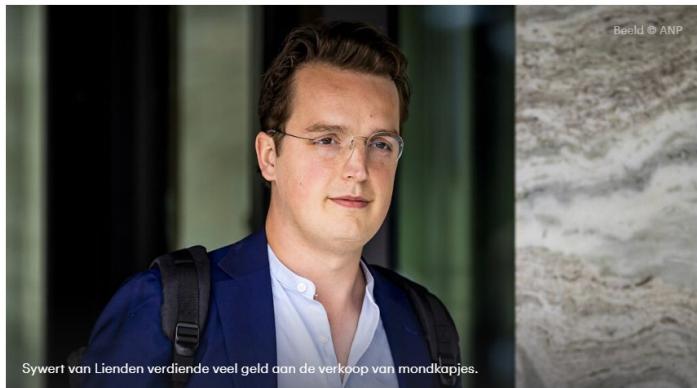
Actualiteiten

Trump en kinderen in staat van beschuldiging gesteld wegens fraude

Donald Trump en zijn drie oudste kinderen zijn woensdag in New York in staat van beschuldiging gesteld vanwege grootschalige fraude. Het is het sluitstuk van een onderzoek van drie jaar naar de zakelijke praktijken van de oud-president.

Onderzoekers Deloitte: ministerie drukte mondkapjesdeal met Sywert door

16 september 2022 16:41
Aangepast: 19 september 2022 12:51

Sywert van Lienden verdiende veel geld aan de verkoop van mondkapjes.

Het ministerie van Volksgezondheid heeft de mondkapjesdeal met Sywert van Lienden en zijn partners doorgedrukt, terwijl belangrijke partijen in dat proces ertegen waren. Dat concluderen onderzoekers van Deloitte in hun langverwachte rapport. Maar volgens minister

Toezichthouder onderzoekt mogelijke belangenverstengeling NPO

7 juli 2022, 14.16 uur · Aangepast 7 juli 2022, 14.40 uur · Door AT5

Het Commissariaat voor de Media (CvdM) gaat een breed onderzoek: mogelijke belangenverstengeling bij de publieke omroep. Het onder bekend worden van de privérelatie tussen wethouder Shula Rijxman (tijd als bestuursvoorzitter van de NPO met de hoogste ambtenaar bij Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Marjan Hammersma.

Helft advocaten slachtoffer van agressie of bedreiging

Agressie Vooral strafrecht- en familie- rechtadvocaten hadden last van agressie, blijkt uit studie in opdracht Nederlandse orde van advocaten.

'Ook speelsters vrouwenvoetbal Ajax slachtoffer Marc Overmars'

Tim Hofman sluit derde BOOS-aflevering over The Voice niet uit

01 september 2022 20:08

Geschrokken politie werkt aan plan om corruptie in eigen korps tegen te gaan

Actualiteiten

Onderzoek 'dubbele petten' oud-burgemeester Maastricht

Persbureau ANP 31 augustus, 10:36 • 1 minuut leestijd

Onno Hoes
© L1

Voor fraude veroordeelde Van Rey mag wethouder worden

Politicus Jos van Rey mag wethouder van Roermond worden, ondanks zijn eerdere veroordeling voor fraude. Uit een screening blijken geen bezwaren voor het wethouderschap, maakte de gemeente Roermond vandaag bekend.

Vijf wethouders van Roermond, onder wie Van Rey, werden gescreend door Bureau Berenschot. Het bureau heeft wegstaat.

1.089 integriteitsschendingen bij grootste 25 gemeenten in laatste vijf jaar

Lotte Rooijendijk / 12 maart 2018 / [Algemeen](#), [Belangenverstengeling](#), [Feature](#), [Fraude](#), [Integriteit](#), [Nationale](#), [Nieuws](#), [Onderzoeken](#)

deVolkskrant

Columns & Opinie Video Wetenschap Mensen De Gids Cultuur & Med

NIEUWS WACHTGELDREGELING

Het ene Kamerlid laat 40 mille wachtgeld per jaar schieten, het andere beschouwt het als uitgesteld loon

De wachtgeldregeling verdeelt de Tweede Kamer. Sommige ex-wethouders en een oud-bewindspersoon vullen als Kamerlid hun salaris aan met wachtgeld. Anderen weigeren het geld juist, blijkt uit onderzoek van *de Volkskrant*.

Gijs van Dijk niet terug in Tweede Kamer voor PvdA zolang onderzoek naar zijn gedrag niet is afgerond

Gijs van Dijk (PvdA) keert voorlopig niet terug in de Tweede Kamer. Dat vertelt hij in een interview met *Nieuwsuur*. Naar Van Dijk loopt een onderzoek wegens grensoverschrijdend gedrag.

Maarten Albers 23 mei 2022, 10:07

OM eist gevangenisstraf tegen voormalig ambtenaar die 'gemeente als flappentap gebruikte'

Nieuwsbericht | 30-08-2022 | 15:41

De officier van justitie heeft vandaag voor de rechtbank in Zutphen 40 maanden gevangenisstraf geëist tegen een voormalige ambtenaar van de gemeente Doetinchem. De man zou tussen 2008 en 2020 een bedrag van ruim 1,9 miljoen euro hebben witgewassen. 'Ik vind het schokkend hoe "gewoon" verdachte het plegen van deze feiten is gaan vinden. Als er geld nodig was, werd even een factuurtje geregeld. Verdachte gebruikte de gemeente als flappentap', aldus de officier van justitie.

Ambtenaar vocht met bedrijfje WOZ-taxaties aan

Een gemeentelijk coördinator Wet onroerende zaken (WOZ) die tegelijkertijd een bedrijf runt dat WOZ-taxaties aanbiedt, moet reageren. Het was geen probleem in Steenwijkerland. Bestuurskundige John Blij vindt de constructie ongepast. „Je trekt aan twee kanten van het touw. Dit moet je als gemeente niet willen.“

Kuiper was toen al eigenaar van het in Nijverdal gevestigde maakwozbevraag.nl, dat voor woningbezitters en -houders juist bezigheden op gespannen voet stond met elkaar. Ook daarom, zo zegt hij, is hij eind januari toen zijn contract met de gemeente gestopt. Hij stelt ook men zijn bedrijf mocht zaken te hebben gedaan voor klanten uit Steenwijkerland. „Ik heb dat bewust heel ver uit elkaar gehouden.“

John Blij is bestuurskundige en directeur van het Pericles-instituut dat gemeenten, bestuurders en po-

men van GroenLinks vindt het in ieder geval ongewenst. „Het was mij niet bekend.“

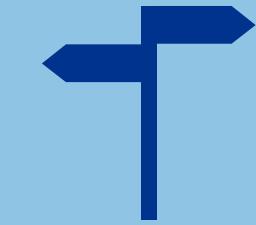
De bestuurskundige die voor woningbezitters naar de rechter stappen om bezwaar te maken tegen WOZ-waarden zijn gemeente een doorn in het oog. Winnen ze bij de rechter, dan moeten de gemeenten de proceskosten – die kunnen oplopen tot wel 1500 euro – aan het bedrijf betalen, terwijl het

Gevangenisstraf wegens misbruik vertrouwelijke informatie en ambtelijke corruptie, geen beroepsverbod

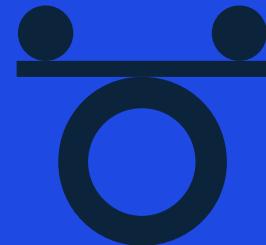
3. Ontbinding van arbeidsovereenkomst van gemeenteambtenaar met een hennepkwekerij in zijn schuur

4. Grootchalig privégebruik van leaseauto en NS businesscard door (dochter van) ambtenaar van het Kadaster onvoldoende voor een ontbinding arbeidsovereenkomst

Wat is eendilemma?

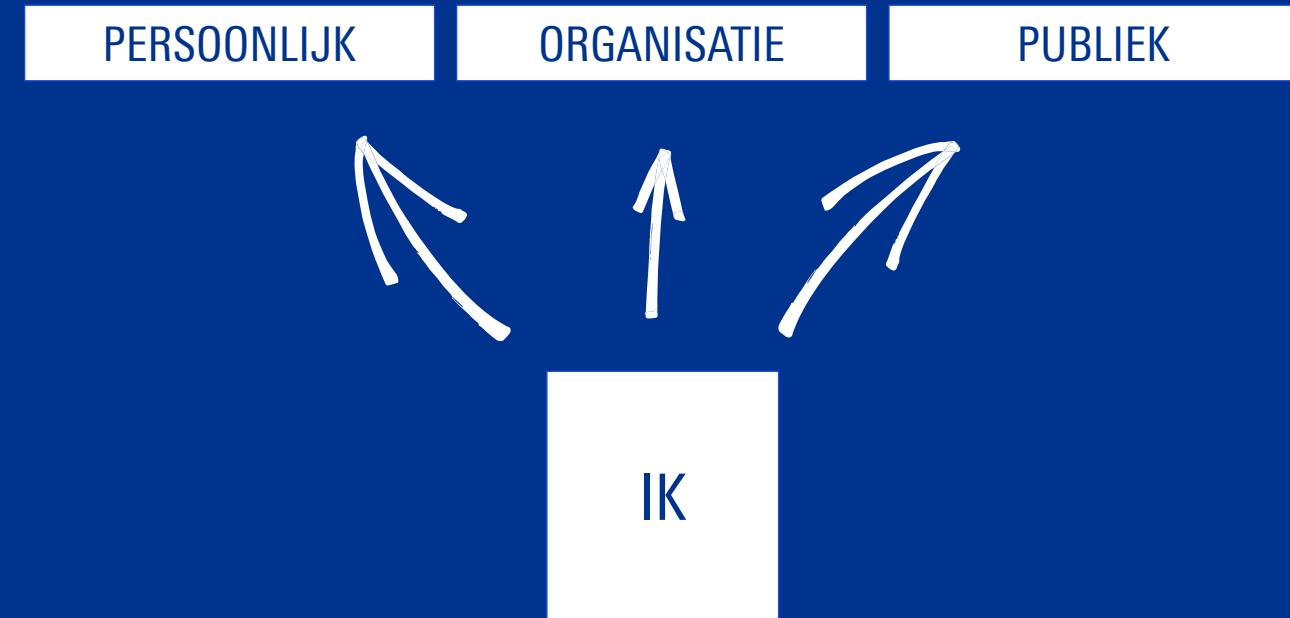

Een dilemma is een moeilijke beslissing tussen twee tegengestelde of tegenstrijdige belangen of waarden, die morele afweging en actie op korte termijn vereist (ook niets doen heeft gevolgen).

Soms kun je twee goede waarden moeilijk tegen elkaar wegen. Dit maakt het een ‘goed’ versus ‘goed’ situatie, hoe ga je daarmee om?

Rolvermenging leidt tot dilemma's

Dilemmachecklist

Veelvoorkomender rationalisaties

“Zolang ik er een goed gevoel over heb.”

“Iedereen doet het.”

“We verdienen het.”

“Ze komen er toch niet achter.”

“Ze begrijpen ons toch niet.”

“Dit hebben we altijd al zo gedaan.”

“Het is altijd al goed gegaan.”

“Zaken zijn zaken.”

“We houden ons toch aan de wet.”

“Ze vragen er zelf om.”

AmericanAirlines flight 1420

Massachusetts Institute of Technology(MIT)

Welk antwoord is niet waar?

De kans is groter dat een piloot landt tijdens onweer als hij/zij...

- A. ...naar huis vliegt.
- B. ...eerder al vertraging moest melden.
- C. ...ziet dat het vliegtuig ervoor wel landt.
- D. ...een nachtvlucht uitvoert.

Bases

Overconfidence

Optimisme

Cognitieve
Dissonantie

Autoriteit

Sociale bevestiging

Tastbaar en abstract

False consensus
effect

Overconfidence

[Would you electrocute someone if asked? - YouTube](#)

Optimism

Sociale bevestiging

[The Asch Experiment - YouTube](#)

Cognitieve dissonantie

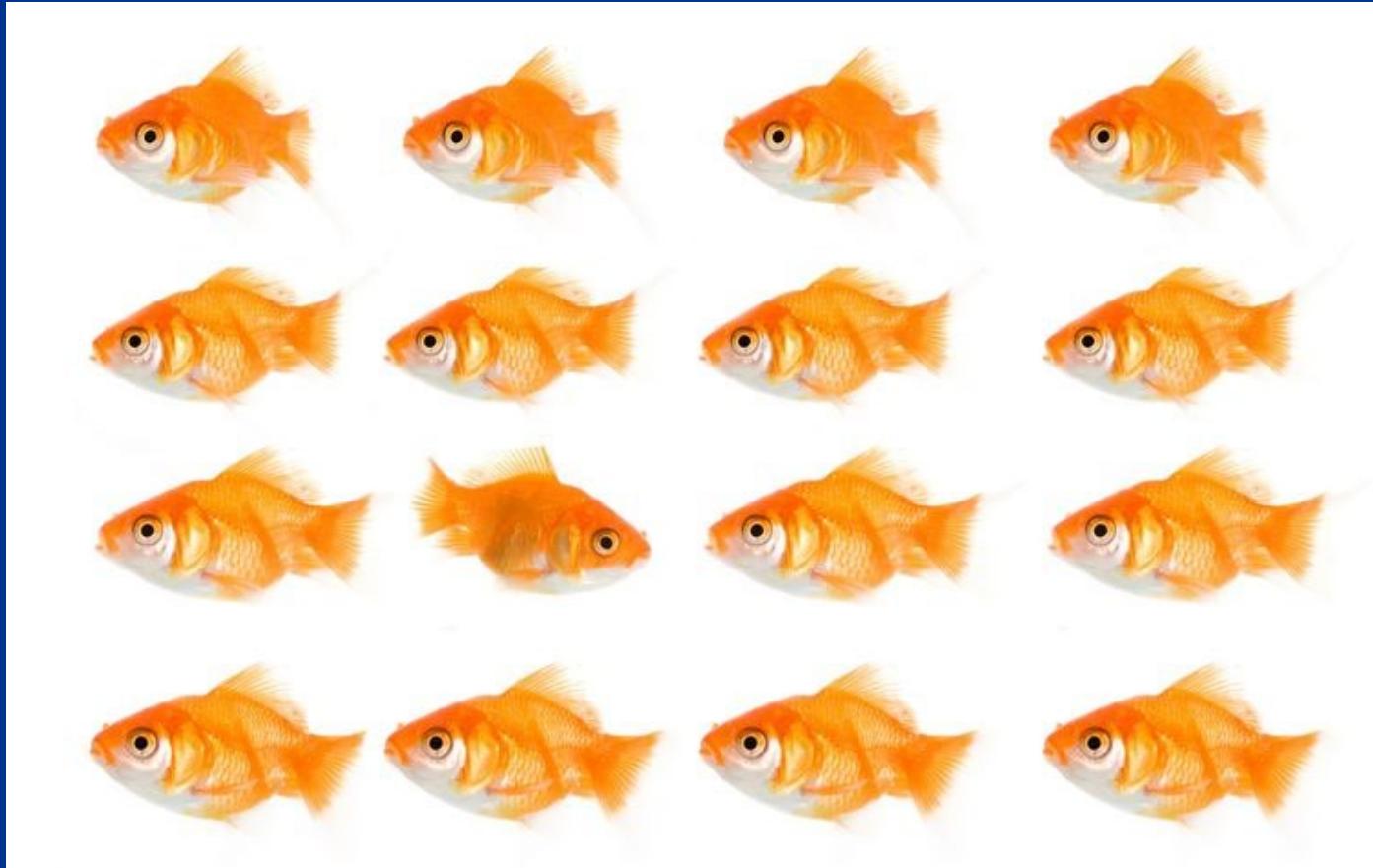

Tastbaarenabstract

[Towards Zero Campaign \(60 sec\) - YouTube](#)

False consensus effect

Tepassingenindepraktijk

Kennen we *elkaars ethisch kompas*?

Hoe *vaak* bespreken we onze ethische dilemma's?

Challengeren we elkaar op *biases en rationalisaties*?

Kennen we onze (*toekomstige*) dilemma's?

Worden dilemma's binnen overleggen op een goede manier *afgewogen*?

Geven we het *goede voorbeeld*?

Hoe *stimuleren* we dilemmabesprekingen binnen onze gemeente?

Wat nemen we hiervan op in ons *jaarverslag*?

Vragen?

KPMG